

Kristus amyikanamon Simosu 'wano kareta

Uwapo torupamy

Ero kareta meronenymbo atukuty'pa man. Mo'karon Jopoto Jesus Kristus amyikanamon Simosu 'wano me te tymero man, mo'ja ro Kristus amyikato'me i'waine. Moro penato omenano mero'po wykary wara Tamusi ety awongary pona i'waine kynurujaton. Moro penato omenano mero'po nyry'po ko'po moro Jesus Kristus nyry'po wairy ekari'san. Pa'poro oty ko'po mo'ko Jesus Kristus wairy ekari'san. Moro penato omenano mero'po pyitorykon ko'po, mo'ko Moses ko'po, mo'ko A'aron ko'po enapa mo'ko Jesus wairy ekari'san. Iru'pa 'ne ka'tu rapa moro asery omenano wairy ekari'san. Morokon Tamusi wykato'konymbo apyinamon me mo'karon Jesus amyikanamon wairy ekari'san. Kynurujaton enari'ma Tamusi apo'ny 'wa itoto'ko'me, tapano'to'ko'me i'wa. Moro enari'ma tywairykon emary kapyn i'waine man. Mo'karon uwaponokonymbo Tamusi amyikanamonymbo wara iwairykon man.

Ero kareta wota'saka'san

1:1–2:18	Kapu tanokon apojonano ko'po poto me Jesus wairy
3:1–4:13	Moses ko'po poto me Jesus wairy
4:14–7:28	Mo'ko Tamusi pokonokon jopotory me Jesus wairy
8:1–9:28	Moro asery Tamusi wykatopombo
10:1–39	Pari'pe 'ne ka'tu rapa moro Tamusi 'wa Kristus nyry'po wairy
11:1–40	Mo'karon uwaponokonymbo Tamusi amyikanamonymbo
12:1–13:19	One wara mo'karon Tamusi amyikanamon emamyry man
13:20–25	Kareta y'ma'topo auranano
-

Mo'ko Tamusi ymuru wairy poto me

1 ¹Penaro o'kapyn roten pyime auranano ta Tamusi 'wa mo'karon kytangonymbo torupa tywaije mandon mo'karon tauran uku'ponamon yndary ke. ²Erokon irokonymbo ro kurita te torupa tywaije i'wa kytaton mo'ko tymuru yndary ke. Mo'ko ro pa'poro oty apyinen man me tyje tywaije i'wa man. Mo'ko ta enapa pa'poro oty tyka'se tywaije i'wa man.

³Mo'ko Tamusi ymuru moro ikuranory enepojan. Emery arojan ro. Moro auran pori'tory pa'poro oty undymanon. Moro yja'wan me e'i'po wyino ekorokano enepo'po wyino, tywotandy'mo man mo'ko poto 'su kawono apo'tun wyino.

⁴Mo'karon kapu tanokon apojonano ko'po kawo tywaije man. Mo'karon apojonano etykon ko'po irombo kawono atywano tapyije tywaije i'wa man.

⁵Amy jako paio amy tapojon 'wa yka'pa Tamusi tywaije man:

Ymuru amoro mana. Erome kypa'kanopyi.

Amy apojonano poko enapa yka'pa tywaije man:
Ijmy me waitake. Mo'ko ymuru me kynaitan.

⁶Irombo nono tu'ponaka mo'ko koromono tymuru aropory jako, tyka rapa man:

Pa'poro Tamusi apojongon kynokunamata'ton ipo'ponaka.

⁷Mo'karon tapojongon poko rapa tyka man:

Mo'ko pepeito me mo'karon tapojongon yjan inoro, mo'ko wa'to ka'muru me mo'karon typityrykon yjan inoro.

⁸Mo'ko tymuru poko tyka man:

Moro jopoto me awaitopo ajapo'ny, Tamusi, mondo roten kynaitan. Sapatoro imero moro anundymary mundymaje moro ajaposeny ke. ⁹Tamambore aino typyne o'wa man. Emambo'pa aino ajato'ke man. Iro ke ro, Tamusi,

1:5 Ware 2:7, 2 Samuel 7:14, 1 Kronieken 17:13

1:6 Deuteronomium 32:43 (LXX) 1:7 Ware 104:4 (LXX) 1:8-9 Ware 45:6-7

tawa'poren jopoto me tyje Tamusi 'wa mana mo'karon
aja'sakarykon ko'po.

¹⁰Tyka enapa man:

O'wa, Jopoto, moro nono koromo tapo'nyndo man.

Morokon kapu ajainary 'wa tyka'se man. ¹¹Morokon
kynuta'tan. Amoro te maitake roten. Pa'poro
morokon amy penato'po wo'mynano wara kynaitan.
¹²Memimata'ton amy yngajondynano amemyry wara.
Amy wo'mynano wara kyne'petakamatan. Amoro te
ajemery mero maitake. Morokon asirikory i'maty'pa
roten kynaitan.

¹³Amy tapojon 'wa 'kare enapa tyka nan:

Yjapo'tun wyino atandy'moko, mo'karon ajenono'namon yry
'wa ro y'wa apupuru apo'ny me.

¹⁴Pa'poro 'kare mo'karon kapu tanokon apojonano,
Tamusi 'wanokon me amaminatonon a'kanano kapyn
mo'karon nandon. Emoky'pa 'kare nandon mo'karon
emamyrykon unemyry man kynaitan inaron epano'namon
me.

O'mano

2 ¹Iro ke ro iru'pyn me 'ne ka'tu rapa kywonumengarykon man
morokon kyneta'san otykon poko, moro kytoto'kon amonopyry
pona ky'waine.

²Moro tapojongon 'wa Tamusi nekari'po'po auranano
pari'pe tywaije man. Pa'poro mo'karon ipoko
onumenga'non, pa'poro mo'karon i'wa epanama'non moro
epanama'pa tywairykon epety apyita'ton. ³One wara
ko iro ke ikota'ma'pa kytetuwarikata'ton, onumenga'pa
ka'taine moropan poto 'su atunendopo poko? Mo'ko
Jopoto 'wa na'nen irombo aseke takari'se man. Mo'karon
iwyino etanamonymbo 'wa enapa ky'wanokon me
moro oka typori'toma man. ⁴Tamusi 'wa paio moro

oka tamyikapo man potonon anumengaponamon kapu wyinonokon otykon ke, ta'kary ekamyry ke enapa, i'se tywairy wararo.

Kari'na a'sakary me Jesus wairy

⁵Kapu tanokon apojonano ainaka kapyn irombo Tamusi 'wa moro na'na nekarityry aireno nono tyje man. ⁶Moro ro tamyikapo man amy ero ekari'nenymbo 'wa:

Oty me ko mo'ko kari'na nan, ipoko awonumengato'me? Oty me ko nan, eneto'me o'wa? ⁷A'si'ko mo'karon kapu tanokon apojonano upi'no tyje tywaije o'wa man. U'mariry me ety tawonga imero o'wa man. ⁸Pa'poro oty tyje o'wa man ipupuru upi'nonaka.

Upi'nonaka pa'poro oty yry'po ekari'san. Moro tauro'po man: amy paio ipupuru upi'nonaka yrypyn oty waty man. Erome te moro upi'no pa'poro oty wairy anene'pa na'sen kytaton. ⁹Mo'ko a'si'ko apojonano upi'no yry'po Jesus te kysenejaton. Moro romo'no taka ito'po ke, u'mariry me moro ety awonga'po imero kysenejaton. Moro Tamusi turu'popory ta pa'poro kari'na upu'po me moro tyromo'se aino tapo i'wa man.

¹⁰Tamusi, mo'ko iwyino, i'wa enapa pa'poro oty man inoro pyime ty'makon aropory 'se tywaije man kurano taka. Iru'pa man moro Tamusi 'wa mo'ko uta'no wyino aronamon kura'ma'ma'po moro a'karykary ke. ¹¹Mo'ko Tamusi wyinono me kari'na ynen undy o'win man mo'karon Tamusi wyinonokon me inyry kari'na undy maro. Iro ke ro ta'sakarykon me ejatorykon poko epy'i'to'pa man. ¹²Kynganon irombo:

Ajety sekarotake mo'karon yja'sakarykon 'wa. Mo'karon Tamusi na'nanopy'san yja'sakarykon ra'na kywarekatake.

¹³Kynganon enapa:

Mo'ko ro samyikatake.

Kynganon enapa:

Eneko. Ero po wa mo'karon y'wa Tamusi nyry'san pitanikon maro.

¹⁴Kari'na me asewara mo'karon pitanikon wairy ke, aseke enapa rypo kari'na me tywaije man. Moro tyrombyry ke ro mo'ko romo'no jopotory porit'ory, mo'ko ewa'rumy tamuru porit'ory aike'kary 'se tywaije man. ¹⁵Mo'karon iwe'i'san poro romo'no napyirykon wety'kary aike'kary 'se tywaije man. ¹⁶Kapu tanokon apojonano epano'nen me 'kare tywaije nan. Abraham pajanyombo epano'nen me te tywaije man. ¹⁷Iro ke ro pa'poro oty ta ta'sakarykon maro asewara Jesus wairy tywaije man. Amy kotano enenen, tamyikaporen Tamusi pokonokon jopotory me iwairy tywaije man Tamusi embata, mo'karon kari'na yja'wanykonymbom epemato'me. ¹⁸Aseke otykon 'wa tu'ku'po ke irombo mo'karon oty nu'kurukon epanopyry taro man.

Moses ko'po poto me Jesus wairy

3 ¹Iro ke ro, Tamusi wyinonokon yja'sakarykon, kapu niko'ma'san a'sakarykon, o'po'toko mo'ko Jesus 'wa. Mo'ko ro apojoma'po me man. Mo'ko ro Tamusi pokonokon jopotory me man. Mo'ko ro ky'wanokon me kynemaminanon. ²Mo'ko ro tamyikapore kynemaminanon mo'ko tandy'monenymbo 'wano me, mo'ko Moses emamina'po wara enapa pa'poro moro Tamusi auty ta. ³Kawo mo'ko Jesus ety wairy man mo'ko Moses ety ko'po. Mo'ko auto ka'nenymbo ety wairy irombo man kawo moro auto ko'po. ⁴Pa'poro auto ka'nen me amy kari'na man. Mo'ko pa'poro oty ka'nenymbo me te mo'ko Tamusi man. ⁵Pyitonano me Moses tamyikapore tamamina man pa'poro moro Tamusi auty ta. Morokon Tamusi wykato'ko'man amyikaponen me tywaije man. ⁶Ymunano me te mo'ko Kristus moro Tamusi auty jopotory me tyje man. Moro auty me ro ky'karon kytaton, enari'ma ro'kon, tawa'pore enapa ky'waine moro kynimomokyrykon apyiry jako mo'ja ro.

Moro Tamusi nyry otare'matopo

⁷Iro ke ro ero Tamusi a'kary wyka'po wara ro awairykon man: Erome moro auran etary jako o'waine, ⁸morokon aturu'san ja'nakary kapyn o'waine man, mo'karon atangonymbo we'i'san wara moro toruwarykon poko moro iponomyn wo'i ta Tamusi u'kutopo kurita. ⁹Mo'karon atangonymbo irombo

yju'kuru poko tywaije mandon, kynganon Tamusi. Morokon ynikapy'san amaminano ro rypo tone tywaije i'waine man ¹⁰oko-kari'na siriko. Iro ke ro ipokoine wore'kon. Wykan: 'O'kapyn roten morokon ituru'san tyse kyndopo'san ywyino. Morokon yjemarykon anukuty'pa tywaije mandon.' ¹¹Yjety ejatory ta moro yjerekuru kyngan: 'Ito'pa pairo kynaita'ton moro ynyry otare'matopo taka.'

¹²Iro ke ro, yja'sakarykon, tuwaro aitoko yja'wan me ara'naine amy turu'po wairy pona, mo'ko nuro no Tamusi anamyika'pa iwairy pona, moro Tamusi wyino iwomary pona. ¹³Kurita wararo te ase'wa awepori'tomarykon man, moro 'erome' Tamusi wykatopombo wotu'kuru jako noro. Ara'naine amy pairo wairy kapyn man tyturu'poja'nare. Amy pairo womu'mapory kapyn man yja'wan me aino 'wa. ¹⁴Kristus a'sakarykon me irombo tywaije kytaton, moro koromo kynapo'i'san tamyikapore aino apyiry jako ro'kon mo'ja ro moro i'matyry 'wa. ¹⁵Moro Tamusi karetyry ta ro tymero man:

Erome moro auran etary jako o'waine, morokon aturu'san ja'nakary kapyn o'waine man. Mo'karon atangonymbo wore'ko'san wara kytaiton.

¹⁶No'kan ko iro ke tywore'ko tywaije nan, moro auran eta'po wyino? Pa'poro mo'karon Moses maro Egypte wyino ito'san kapyn? ¹⁷No'kan poko ko Tamusi oko-kari'na siriko tywore'ko tywaije nan? Mo'karon iponomyn wo'i ta i'maty'san yja'wan me e'i'san poko kapyn? ¹⁸No'kan 'wa ko toty ejatory ta tyka tywaije nan ito'pa iwairykon man poko moro tynyry otare'matopo taka? Mo'karon typanaja'nare e'i'san 'wa kapyn? ¹⁹Iwara kysenejaton moro otare'matopo taka itorykon a'koto'po moro isenu'karykon 'wa.

4 ¹Erome noro moro Tamusi wykatopombo, moro inyry otare'matopo taka ytono kynotu'kujan. Tuwaro iro ke kywairykon man wena'po ta amy ara'nanokon wainopory pona. ²Mo'karon wara enapa irombo moro iru'pyn oka tota ky'waine man. Moro ineta'san auranano te amy iru'pyn otymbo ro anyry'pa i'waine tywaije man, mo'karon amyikanamonymbo maro

o'win e'i'pa iwe'i'san ke. ³Amyikanamon me te ky'karon moro otare'matopo taka ky'saton, moro Tamusi kareтары wykary wararo: Yjety ejatory ta moro yjerekuru kyngan: 'Ito'pa paio kynaita'ton moro ynyry otare'matopo taka.'

Ise'me te penaro terapa ero nono kapyry poko Tamusi taike'se man. ⁴Moro Tamusi kareтары irombo kynganon moro ijoko-to'imanory kurita poko:

Moro ijoko-to'imanory kurita Tamusi wotare'ma'po pa'poro morokon tamamingonymbo wyino.

⁵Moro amy terapa po rapa te moro Tamusi kareтары kynganon: Ito'pa paio kynaita'ton moro ynyry otare'matopo taka.

⁶Itaka noro amykon wytory man. Mo'karon koromo 'ne moro iru'pyn oka etanamonymbo itaka ito'pa tywaije mandon, typanaja'nare tywairykon ke. ⁷Iro ke ro pyime siriko pa'po me amy terapa itaka ytotopo kurita takari'se Tamusi 'wa man mo'ko David yndary ke. Moro kurita ro moro 'erome' man, moro uwapo ekarity'po wararo:

Erome moro auran etary jako o'waine, morokon aturu'san ja'nakary kapyn o'waine man.

⁸Mo'ko Josua 'wa moro otare'matopo taka mo'karon kytangonymbo a'myka'sanyboto irombo, Tamusi amy terapa kurita poko auranapa nairyine. ⁹Iro ke ro ko'wu otare'matopo mondo noro man mo'karon Tamusi wyinonokon 'wano me. ¹⁰Mo'ko Tamusi nyry otare'matopo taka ito'po kynotare'manon tamamingonymbo wyino, Tamusi wotare'mary wara enapa aseke tamamingonymbo wyino.

¹¹Iro ke ro kyto'mikasen moro otare'matopo taka kytorykon poko. Amy paio kyra'nanokon oma'pa nainen mo'karon typanaja'naramon kytangonymbo woma'san wara. ¹²Nuro irombo man moro Tamusi auran. Pari'pe man. Tyjeke man amy opatoro tyjeken supara ko'po. Moro a'kanano maro moro oremano wopotopo 'wa, moro o'nanano

4:3 Ware 95:11 4:4 Genesis 2:2 4:5 Ware 95:11 4:7 Ware 95:7-8 (LXX)
4:8 Deuteronomium 31:7, Jakobus 22:4 4:10 Genesis 2:2

maro moro je'ponano aikuru wopotopo 'wa imero kynitundanon. Onumengano a'sakanon. Turu'ponano nisanory a'sakanon. ¹³Amy paio Tamusi nikapy'po oty tywotunemyry upijan Tamusi wyino. Enuru ta pa'poro oty kurando man, inopo'ma. Ipo'ponaka ro moro o'to kywe'i'san poko kywosaijomarykon man.

Jesus wairy Tamusi pokonokon jopotory me

¹⁴Moro kynamyikarykon kysapyisen mo'ja ro. Ky'wanokon me irombo amy kapukon patonenymbo poto 'su Tamusi pokonokon jopotory man: mo'ko Jesus, mo'ko Tamusi ymuru. ¹⁵Mo'ko ky'wanokon Tamusi pokonokon jopotory moro ru'me kywairykon apory taro man. Pa'poro oty ta kywaraine enapa tu'ku tywaije man. Yja'wan me te o'to e'i'pa tywaije man. ¹⁶Enari'ma iro ke ka'makon mo'ko tyturu'poporen Tamusi apo'ny 'wa. Iwara Tamusi kykotanorykon enetan. Ituru'popory kysepota'ton. Kapano'ta'ton, kapatongon upiry jako ky'waine.

5 ¹Pa'poro kari'na, mo'ko kari'na wyino Tamusi pokonokon jopotory me tyje man inoro Tamusi embata kynemaminanon kari'na 'wano me. Kari'na yja'wanykonymbo wo'kato'me tymykon arojan, tywomykon arojan enapa Tamusi 'wa. ²Mo'karon oty anukuty'non poko, mo'karon omu'mapotonon poko enapa pyi'me'ke man, iwaraine enapa ru'me tywairy ke. ³Moro ru'me tywairy ke, Tamusi 'wa tywomy arory i'wa man kari'na yja'wanykonymbo wo'kato'me roten kapyn, aseke tyja'wanykonymbo wo'kato'me enapa te. ⁴Amy paio aseke atandy'mo'pa man Tamusi pokonokon jopotory me, toty awongato'me. Tamusi te kyniko'manon, A'aron ko'ma'po wara enapa. ⁵Iwara enapa Kristus aseke atandy'mo'pa tywaije man Tamusi pokonokon jopotory me, toty awongato'me. Tandy'mo te tywaije man mo'ko ero wara erupanenymbo 'wa: Ymuru amoro mana. Erome kypa'kanopyi.

⁶Amy oje terapa enapa Tamusi kynganon:

I'matypyn me roten Tamusi pokono me mana, mo'ko Melkisedek wara.

⁷Ero nono tu'po noro ta'ta, mo'ja imero, turare enapa morokon tywturupoto'kon, tywe'pimato'kon taro Kristus 'wa man mo'ko

romo'no wyino tunemyry taro aitoto 'wa. Tamusi 'wa auran tota man, tynendory ke i'wa. ⁸Tamusi ymuru me tywairy se'me, tywota'karykary ta Tamusi 'wa tywepanamary poko tywomepa man. ⁹Taikepy'ma'po mero, i'matypyn amano undy me tywaije man pa'poro mo'karon ty'wa epanamatonon 'wa. ¹⁰Tamusi 'wa tajato man Tamusi pokonokon jopotory me, mo'ko Melkisedek wara.

O'mano moro kynimomokirykon poko

¹¹Moro poko ro pyime o'to ywykary man. Tupi me te man ekarityry, oty anuku'poro'non me awairykon ke. ¹²Akore'pe terapa Tamusi auran metaton, amepanamon me awairykon taro terapa rypo. Asery me rapa te ajemeparykon man morokon koromo aneta'san Tamusi aurangonymbo poko. Manaty enyry 'se mandon. Arepa anenapy'pa mandon. ¹³Pa'poro manaty enynen moro tamambore aino poko omepano anukuty'pa na'nen man iru'pa. Pitani'membo me irombo man. ¹⁴Moro arepa enapyry uwapoto'san 'wano me man. Moro tamamyrykon emery 'wa irombo mo'karon uwapoto'san tywomepapo mandon. Iwara ro oty wairy uku'saton iru'pa, yja'wan me pai.

6 ¹Iro ke ro morokon koromo Kristus poko omepto'kon kysinondasen. Mo'karon uwapoto'san womepto'kon poko te kytaisen. Morokon omepano wota'moto'kon otykon poko kapyn rapa kytaisen: moro romo'no ene'namon amaminano wyino atu'mano poko pai, moro Tamusi amyikary poko pai, ²moro kari'na etykary poko pai, moro kari'na tu'ponaka ainanano yry poko pai, moro iromby'san awomyry poko pai, moro atu'kukepypyn a'wembono auranano poko enapa pai.

³Morokon uwapoto'san womepto'kon poko ro kytaita'ton, i'se Tamusi a'ta irombo.

⁴Tupi me pore irombo man mo'karon o'wino me aweinano apyina'monymbo, mo'karon kapu nyry aponamonymbo, mo'karon Tamusi a'kary apyina'monymbo, ⁵mo'karon Tamusi auran kuranory aponamonymbo, mo'karon aireno nono wyinonokon poritonano enenamonymbo ⁶u'mary rapa asery me, iwoma'sando. Ijokonory me ro irombo mo'ko Tamusi ymuru wojaton wakapu poko aseke

5:7 Mateus 26:36-46, Markus 14:32-42, Lukas 22:39-46 5:12-13 1 Korinte 3:2

ty'wanokon me. Tone me kynipy'i'topojaton. ⁷Moro tytu'ponaka o'pa'po'toto konopo enynen nono, moro tamaminano'namon 'wanokon wonato'kon atytano'ponen nono kuranondojan Tamusi. ⁸Moro takyramon itupu atytano'ponen nono te yja'wan me man. Tyse waty moro Tamusi 'wa any'mapory man. Irombo me ro ko'wu kynikoro'katan.

⁹Moro wara tykary se'me, typynamon na'na a'sakarykon, o'wanokon me moro iru'pynymbo oty wairy uku'san imero na'na. Moro uta'no wyino atuneno, kynganon irombo na'na. ¹⁰Yja'wan me kapyn Tamusi man. Morokon ajemamingonymbo poko ituwarengepy'pa man. Moro o'waine mo'karon Tamusi wyinonokon epanopy'san poko, moro o'waine erome noro epanopyrykon poko enapa ituwarengepy'pa man. Morokon ro irombo moro o'waine Tamusi ety pynary enepojan. ¹¹Moro animomokyrykon oty wo'kapyry 'wa ro te asin pe pa'poro awairykon 'se na'na man. ¹²O'sanotaton koro! O'po'toko te mo'karon Tamusi amyikary ta, eja'nakano ta enapa morokon Tamusi wykato'konymba apyynamon poko.

¹³Mo'ko Abraham 'wano me irombo amy o'to tywairy man takari'se man Tamusi 'wa aseke toty ejatory ta, topo uwa amy wairy ke, ety ejatoto'me. ¹⁴Tyka man i'wa: "Poto me pore kykuranondotake. Poto me kapyimangatake." ¹⁵Iwara ro eja'nakano ta moro Tamusi wykatopombo tapyije Abraham 'wa man. ¹⁶Kari'na irombo tauran pori'tomanon amy topono ety ejatory ke. Moro wara ro pa'poro tauran arimanamon auranary a'kotojan. ¹⁷Iru'pa 'ne ka'tu rapa Tamusi moro e'petakama'pa moro tynisanory wairy enepory 'se tywaije man mo'karon tynekarity'san otykon apyynamon 'wa. Iro ke ro aseke toty ejatory ke Tamusi 'wa tauran typori'toma man. ¹⁸Iwara ro oko e'petakama'non otykon, moro Tamusi nekarity'po, moro I'wa tynekarity'po pori'toma'po enapa, moro Tamusi 'wa tonapitary upiry enepojan. Moro 'wa ro ky'karon I'wa etuwarikatonon me kypori'tomarykon man, moro ky'wanokon kynimomokyrykon oty apyito'me ky'waine. ¹⁹Angara wara ky'waine moro kynimomokyrykon oty man. Omima'pa man. Esakama'pa man. Moro Tamusi auty tano serere man kamisa notaka karojaton. ²⁰Moro notaka ro kuwapoine ytototo me Jesus

tyto man. I'matypyn me roten irombo amy Melkisedek warano Tamusi pokonokon jopotory me tywaije man.

Kristus mo'ko Melkisedek maro

7 ¹Mo'ko Melkisedek irombo poto 'su Salem jopotory me tywaije man. Inorombo ro kawono Tamusi pokono me enapa tywaije man. Mo'ko Abraham epoje tyto man, mo'karon potonon jopoto y'mondojembo iwopyry jako rapa. Mo'ko Abraham tykuranondo i'wa man. ²Ainaka ro pa'poro morokon tynipina'san otykon jainapatoronorymbo amy tyje Abraham 'wa man. Moro ety Melkisedek tauro'po man poto 'su tamambore aino jopotory. Poto 'su Salem jopotory me enapa tywaije man. Moro tauro'po man sara'me aino jopotory. ³Ijumy, isano atukuty'pa man. Mo'karon itangon enapa atukuty'pa mandon. Moro iwoma'po, moro iromby'po enapa atukuty'pa man. Tamusi ymuru eneke ro man. I'matypyn me roten Tamusi pokono me man.

⁴Poto me mo'ko Melkisedek we'i'po menejaton moro o'to mo'ko kopykon Abraham we'i'po poko. Morokon tynipina'san otykon jainapatoronorymbo amy tyje Abraham 'wa man i'wa. ⁵Mo'karon Tamusi pokonokon me aitonon Levi pajanyombo 'wa moro omenano mero'po wara morokon ta'sakarykon otyrykon jainapatoronorymbo amy apyiry man. Moro apyiry ro i'waine man aseke ta'sakarykon wyino, tywaraine enapa Abraham pajanyombo me iwairykon se'me. ⁶Mo'ko Levi epymbo me e'ipyn 'wa te mo'ko Abraham wyino moro otyry jainapatoronorymbo amy tapyije man. Mo'ko Tamusi wykatopombo apyinenymbo Abraham tykuranondo i'wa man. ⁷Mo'ko tykuranondomy ko'po kapyn 'kare mo'ko ikuranondonen nan. ⁸Itaka ro mo'karon otykon jainapatoronorymbo amy apyina'mon Tamusi pokonokon, y'ma'tonon kari'na mo'karon mandon. Mo'ko Melkisedek amyikapojan te moro Tamusi kare'tary nurono me. ⁹Ero wara pai amy tykary taro man: mo'ko otykon jainapatoronorymbo amy apyinen Levi 'wa pairo oty jainapatoronorymbo amy tyje man Abraham ta. ¹⁰Mo'ko Abraham epoje mo'ko Melkisedek wopyry jako irombo mo'ko tytamurumbo Abraham ja'mun ta mondo terapa mo'ko Levi tywaije man.

¹¹Mo'karon Israel pajanyombo 'wa moro omenano mero'po tapyipo man mo'karon Tamusi pokonokon Levi pajanyombo

emamin 'wa. Moro wara iru'pa tyje oty we'i'pomboto, o'tono'me ko iro ke amy rapa Tamusi pokono wopyry tywaije nan, mo'ko Melkisedek wara, mo'ko A'aron wara kapyn te? ¹²Mo'karon Tamusi pokonokon we'petakamary jako irombo, moro omenano mero'po kyne'petakamanon enapa. ¹³Mo'ko Melkisedek wara moro Tamusi kareтары nekarityry irombo amy terapa Israel pajanyombo epy wyino kyno'san. Amy paio moro opynano wyinono moro tywo me Tamusi 'wa tymy apo'ny poko e'i'pa man. ¹⁴Pa'poro irombo kysuku'saton Juda parymbo me mo'ko Kyjopotorykon wairy. Moro opynano Juda poko Moses amy paio o'to yka'pa tywaije man, mo'karon Tamusi pokonokon poko tauranary jako. ¹⁵Iru'pyn me 'ne ka'tu rapa oty kynonepojan, ero enery jako ky'waine: amy terapa Tamusi pokono kynawonjan mo'ko Melkisedek wara. ¹⁶Mo'ko ro amy Tamusi pokono me man, moro omenano mero'po wykary wara amy parymbo me tywairy ke kapyn, amy i'matypyn amano pori'tory poko te. ¹⁷Moro Tamusi kareтары irombo kynganon ipoko: I'matypyn me roten Tamusi pokono me mana, mo'ko Melkisedek wara.

¹⁸U'ku'pa noro rapa irombo moro koromono omenano mero'po man, ru'me iwairy ke, typo roten iwairy ke enapa. ¹⁹Moro Moses nimer'o'po omenano irombo amy paio oty anyry'pa iru'pa tywaije man. Moro tu'ponaka te amy iru'pyn 'ne ka'tu rapa oty kyno'san: moro kynimomokrykon. Moro ro Tamusi 'wa kytundano'saton.

²⁰Itaka ro Tamusi aseke toty ejatojan, tauran pori'tomato'me. Tamusi pokonokon me mo'karon amykonymba wairy poko Tamusi aseke toty anejato'pa man, tauran pori'tomato'me. ²¹Tamusi pokono me mo'ko o'win amymba wairy poko te Tamusi aseke toty ejatojan, tauran pori'tomato'me. Tymero irombo ipoko man:

Aseke toty ejatory ta ero tauran pori'toma'po anije'tuma'pa
Tamusi man: I'matypyn me roten Tamusi pokono me mana.

²²Iro ke ro amy iru'pyn 'ne ka'tu rapa Tamusi wykatopombo ka'ponen me mo'ko Jesus man.

²³Irombo mo'karon amykon terapa Tamusi pokonokon pyime mandon, moro romo'no 'wa mo'ja ro iwairykon a'kotory ke.

24 Mo'ko o'win amymbo te i'petakama'pa roten Tamusi pokono me man, moro nuro roten tywairy ke.

25 Iro ke ro mo'karon Tamusi 'wa tynitundanopyrykon epanopyry taro imero man. Nuro roten man, ekatakaine tauranato'me.

26 Mo'kopan Tamusi pokonokon jopotory wairy ro tywaije man ky'wanokon me: amy Tamusi ety awonganen, amy ija'wanypyn, amy eja'wangapyn, amy tyja'wangamon wyino typo aitoto, amy kapukon epono. 27 Mo'karon amykon terapa Tamusi pokonokon jopotorykon wara kapyn man. Kurita wararo Tamusi 'wa tywomykon anaro'pa man, morokon aseke tyja'wanykonymbo poko 'ne ka'tu, irombo mero morokon ta'sakarykon yja'wanykonymbo poko. O'wimboto roten aseke tywotyry ke pa'poro moro oty iru'pa tyje man. 28 Moro Moses nimerop'o omenano ru'mangon kari'na andy'mojan Tamusi pokonokon jopotorykon me. Moro ipa'po tano Tamusi auranymbo, moro aseke toty ejatory ke typori'toma i'wa man iro te amy aitoto roten, oty anamonopyryn enapa ymunano andy'mojan.

Mo'ko ky'wanokon Tamusi pokonokon jopotory

8 1 Moro na'na wyka'po te ero man: ky'wanokon me man amy Tamusi pokonokon jopotory, mo'ko poto 'su kawono apo'ny apo'tun wyino tandi'po man inoro. 2 Moro Tamusi wyinono aitopo 'nero ta kynemaminanon, amy kari'na nawonga'po auto ta kapyn, amy Tamusi nawonga'po auto ta te.

3 Pa'poro Tamusi pokonokon jopotory andy'mojaton irombo morokon Tamusi 'wa tymykon aroto'me i'wa, tywomykon aroto'me enapa i'wa. Mo'ko ky'wanokon Tamusi pokonokon jopotory 'wa enapa iro ke Tamusi 'wa amy tymy arory tywaije man. 4 Ero nono tu'po ta'ta rypo, Tamusi pokono me paio e'i'pa nairy. Mondo terapa irombo mandon mo'karon omenano mero'po wararo Tamusi 'wa morokon tymy aronamon. 5 Moro kapu tano aitopo u'ku'po ta te, moro a'kary ta roten kynemaminaton. Iwara ro enapa Moses 'wa Tamusi tyka man, moro Tamusi auty awongary man jako i'wa. Tyka irombo man: "Tuwaro aiko. Moro wypy tu'po o'wa ynenepo'po wararo pa'poro oty kapyry o'wa man."

6 Mo'ko emamin te amy me terapa imero man. Amy iru'pyn 'ne ka'tu rapa Tamusi wykatopombo wo'kapyry enenen me man. Moro

Tamusi wykatopombo undy me ro amykon kurangonymbo Tamusi auranyombo man. ⁷Oty anamonopyypyn me imero moro koromo Tamusi wykatopombo a'ta rypo, ijokonory man me amy upi'pa nairy. ⁸Mo'karon Israel pajanyombo e'mary ta irombo moro Tamusi kareтары kynganon:

Eneko, kynganon Tamusi. Amy jako mo'karon Israel pajanyombo 'wa, mo'karon Juda pajanyombo 'wa asery ywykatopombo sytake. ⁹Moro y'wa Egypte wyino ainarykon poko mo'karon itangonymbo arory jakono ywykatopombo wara kapyn kynaitan. Moro anamyika'pa ro irombo kynaisen. Irombo wo'po'ke'nen i'waine, kynganon Tamusi. ¹⁰Moro aire mo'karon Israel pajanyombo 'wa ynyry man ywykatopo ero man, kynganon Tamusi: Moro iwonumengarykon taka ywyinonokon omenano sytake. Ituru'san ta simerota'ton. Itamusirykon me waitake. Ypyitorykon me kynaita'ton. ¹¹Amy paio ta'sakary anemepa'pa kynaitan "Tamusi uku'ko" tykary ta. Pa'poro irombo yjuku'ta'ton siky'inon, potonon enapa. ¹²Morokon yja'wan me iwe'i'san 'wa o'poty'pa noro rapa waitake. Morokon ija'wanykonymbó poko ytuwarenge'take.

¹³Moro 'asery omenano'poko tauranary jako moro koromono tykatopombo tyje i'wa man penato me. Moro penatopo tutapyry 'wa terapa man.

Nono tu'po, kapu ta pai Tamusi ety awongary

9 ¹Moro koromono Tamusi wykatopombo 'wa moro one wara ety awongary man tyje man. Moro ety awongatopo enapa tyje i'wa man ero nono tu'po. ²Amy Tamusi 'wano tamimapotymy auto tyka'se i'waine man. Moro uwapono apu'to'po ejatojaton ro Tamusi wyinono aitopo me. Moro ta ro kynakon moro aweinano apo'ny, moro sura, morokon itu'po Tamusi embata yry'san perere enapa. ³Moro ijokonory serere man kamisa nota moro Tamusi wyinono aitopo 'nero tatynen apu'to'po kynakon. ⁴Moro ta ro kynakon amy ika'mi'po kapy'po typoporamon otykon koro'katopo,

8:8-12 Jeremia 31:31-34 (LXX)

9:2 Exodus 26:1-30, Exodus 25:31-40, Exodus 25:23-30 **9:3** Exodus 26:31-33

moro Tamusi wykatopombo mero'po je'ny kasa enapa. Moro kasa ro ika'mi'po ke tykuripa kynakon. Ita ro kynakon moro ika'mi'po kapy'po moro mana je'ny tukuwari, moro arynda'po A'aron aposenyumbo, morokon Tamusi wykatopombo mero'po eneponamon topu enapa. ⁵Moro kasa tu'po ro kurano eneponamon Tamusi apojongon morokon ta'karykon emapojatokon moro Tamusi turu'po andy'motopo tu'ponaka. Morokon otykon poko te tauranary 'se'pa iko'po 'ne 'ne na'na man.

⁶Iwara te morokon Tamusi ety awongato'kon otykon tyje man. O'kapyn roten mo'karon Tamusi pokonokon moro uwapono apu'to'po taka kyny'saton morokon tamamingon ka'se. ⁷Moro ijokonory apu'to'po taka te siriko wararo o'wimboto roten kyny'san mo'ko Tamusi pokonokon jopotory. Mynu arojan Tamusi 'wa aseke ty'wano me, morokon tuwanokon me kapyn mo'karon ta'sakarykon nikapy'san yja'wangan otykon poko enapa. ⁸Ero uku'pojan mo'ko Tamusi a'kary: Mondo noro moro uwapono apu'to'po a'ta, moro Tamusi wyinono aitopo 'wa ytototo oma ta'koto noro man. ⁹Moro apu'to'po ro morokon eromenokon otykon u'kujan. Moro erome Tamusi 'wa tymykon, tywomykon arory irombo iru'pa mo'ko moro wara Tamusi ety awonganen turu'po anyry'pa man. ¹⁰Morokon Tamusi 'wa tymykon ytopo po ona'no man, onyno man, ukuty'pa 'ne roten otykon ku'mityry man enapa. Kurandonokon otykon roten morokon man. Moro iru'pa rapa pa'poro oty ytopo kurita taronaka roten morokon otykon kynotu'kujan.

¹¹Mo'ko Kristus te morokon iru'pyngon otykon ka'ponen Tamusi pokonokon jopotory me tywaije man. Moro emaminatopo Tamusi wyinono aitopo irombo poto me 'ne ka'tu rapa, kurano me 'ne ka'tu rapa enapa man. Ainanano nikapy'po kapyn moro man. Ero nono wyinono kapyn moro man, kynganon irombo na'na. ¹²O'wimboto roten moro Tamusi wyinono aitopo taka tyto man, kapirita, paka mynurumbo maro kapyn, aseke tymynurumbo maro te. Iwara ro i'matypyn amano taka karoto'kon topoje i'wa man. ¹³Moro kapirita, paka mynurumbo, moro paka'membo weru'no'pory pisimbisingaton mo'karon eja'wanga'san kari'na tu'ponaka. Moro

9:4 Exodus 30:1-6, Exodus 25:10-16, Exodus 16:33, Numeri 17:8-10, Exodus 25:16, Deuteronomium 10:3-5 **9:5** Exodus 25:18-22
9:6 Numeri 18:2-6 **9:7** Levitikus 16:2-34

ro kynikorokaton kurando, Tamusi ety awongato'me i'waine.

¹⁴Moro ko'po te moro Kristus mynurumbo iru'pa man. Mo'ko aitoto roten a'kanano 'wa tapanopyry ta aseke tywotyje man Tamusi 'wa ija'wanypyn tymy me. Iwara ro kyturu'san korokatan. Romo'no ene'namon amaminano wyino ku'mata'ton, mo'ko nurono Tamusi ety awongato'me ky'waine.

¹⁵Iro ke ro moro asery terapa Tamusi wykatopombo wo'kapyry enenen me man, mo'karon iko'ma'san 'wa moro tynapyrykon man Tamusi wykatopombo i'matypyn amano apyito'me. Amy irombo tyromo'se man, moro koromono Tamusi wykatopombo wotu'kuru jakonokon yja'wangan otykon wo'kato'me. ¹⁶Amy 'wa moro totyrykonymbo ekamyry poko tykatopombo mero'poto, mo'ko imeronenymbo romby'po enepory na'nen man, moro otyrykonymbo ekamyry uwaporo. ¹⁷Amy kari'na wykatopombo mero'po irombo kynotu'kujan iromby'po mero roten. Nuro noro mo'ko imeronenymbo a'ta, atu'ku'pa na'nen man. ¹⁸Iro ke ro mynu pyndo kapyn enapa moro koromono Tamusi wykatopombo asery me tyje man. ¹⁹Mo'karon ta'sakarykon 'wa pa'poro morokon Tamusi nimeropo'san omenano ekaro'po mero irombo ty'wa, paka mynurumbo, kapirita mynurumbo enapa ty'kaima mo'ko Moses 'wa man tuna maro. Irombo hysop arymbo ke, tapiren kapara ypotymbo ke enapa moro omenano karetery, pa'poro mo'karon ta'sakarykon enapa typisimbisinga i'wa man. ²⁰Irombo tyka man: "Moro anarorykon man Tamusi wykatopombo pori'tomanen mynu ero man." ²¹Iwara enapa moro Tamusi wyinono aitopo, morokon Tamusi ety awongary jako ta'kumy otykon enapa typisimbisinga i'wa man mynu ke. ²²A'si roten pa'poro oty korokapojan mynu ke moro omenano mero'po. Mynu we'kamyry pyndo yja'wan me e'i'po o'ka'pa man.

²³Morokon otykon ke ro morokon kapukon tanokon otykon u'ku'san korokaton ero nono tu'po. Morokon kapukon tanokon otykon 'nero korokary te man iru'pyngon 'ne ka'tu rapa Tamusi 'wa tywomykon ke. ²⁴Amy kari'na nikapy'po Tamusi wyinono aitopo taka kapyn, amy Tamusi wyinono aitopo u'ku'po taka kapyn irombo mo'ko Kristus tyto man. Moro kapu 'nero taka te

9:13 Levitikus 16:15-16, Numeri 19:9,17-19 **9:19-20** Exodus 24:6-8

9:21 Levitikus 8:15 **9:22** Levitikus 17:11

tyto man, Tamusi embata kaijomato'ko'me. ²⁵Moro po ro o'kapyn roten kapyn iwotyry man Tamusi 'wa. Mo'ko Tamusi pokonokon jopotory, mo'ko siriko wararo amy terapa noky mynurumbo maro moro Tamusi wyinono aitopo taka kyno'myjan inoro wara kapyn man. ²⁶Ijako irombo ero nono wo'kapy'po poro o'kapyn roten iwota'karykary manombo nairy. O'wimboto roten te ero nono we'i'ma'po po tywosenepo man, moro Tamusi 'wa aseke tywotyry 'wa moro yja'wan me e'i'po kapoto'me. ²⁷O'wimboto roten kari'na kyniromo'san. Irombo mero moro a'wembono auranano yry man ipoko. ²⁸Iwara enapa o'wimboto roten mo'ko Kristus Tamusi 'wa tywotyje man pyime kari'na yja'wanykonymbo aronen me. Morombo wyino morokon kari'na yja'wanykonymbo pyndo kyno'tan rapa mo'karon tymomo'namon 'wa, aijomanamon me.

10 ¹Morokon o'tonon iru'pyngon otykon a'kary enepojan moro omenano mero'po. Morokon irokon 'nero otykon anenepo'pa te man. Siriko wararo sirikokon poko inaron ro rapa tywomykon aropojan Tamusi 'wa. Ise'me te mo'karon aronamon yry upijan oty anamonopy'non me. ²Ijako irombo mo'karon Tamusi 'wa tywomykon aronamon moro arorykon poko naike'tory. Mo'karon aronamon koroka'ma'sanymboto, moro ituru'san anamiromo'ka'paine nairy yja'wan me iwe'i'san poko. ³Siriko wararo te mo'karon tywomykon mo'karon taronamon tuwaro'maton rapa morokon yja'wan me iwe'i'san poko. ⁴Paka mynurumbo irombo, kapirita mynurumbo enapa yja'wan me e'i'san kary upijan.

⁵Iro ke ro ero nono tu'ponaka tywopyry jako mo'ko Kristus kynganon:

Tywomykon, tymykon 'se'pa me'i. Amy ja'munano te myryi y'wa. ⁶Tykoro'kamykon, yja'wan me e'i'po kato'kon ajapokupe e'i'pa ne'i. ⁷Irombo wykai: 'Eneko, Tamusi. Ero po wa. Moro anisanory ka'se wopyi, moro kareta amemy'po ta ypoko imero'po wararo.'

⁸Koromo 'ne kynganon: "Tywomykon, tymykon, tykoro'kamykon, yja'wan me e'i'po kato'kon tymykon 'se'pa me'i. Ajapokupe e'i'pa ne'i." Moro omenano mero'po wykary wara ro rypo kynarojaton

Tamusi 'wa. ⁹Morombo mero te kynganon: “Eneko. Ero po wa. Moro anisanory ka'se wopyi.” Moro koromono uta'kanon. I'petakan me moro ijokonory yjan. ¹⁰Moro Tamusi nisanory poko ro o'kapyn me iwyinonokon me tywaije kytaton, mo'ko Jesus Kristus 'wa tyja'mun yry'po ke Tamusi 'wa. ¹¹Pa'poro Tamusi pokono kurita wararo Tamusi 'wano me kynemaminanon. O'kapyn roten mo'karon inaron ro rapa tywomykon arojan Tamusi 'wa. Yja'wan me e'i'po kary upijan pairo te moro arorykon. ¹²Mo'ko 'wa te o'win roten tywomy taro man Tamusi 'wa, yja'wan me e'i'po upu'po me. Irombo Tamusi apo'tun wyino tywotandy'mo man. ¹³Moro po ro kynaitan roten. Typupuru apo'ny me mo'karon tyjenono'namon yry momo'san. ¹⁴O'win Tamusi 'wa tymy ke roten irombo i'matypyn me mo'karon Tamusi wyinonokon me tynyrykon tyje i'wa mandon oty anamonopy'non me. ¹⁵Moro amyikapojan ro ky'waine mo'ko Tamusi a'kary enapa. Koromo 'ne irombo kynganon:

¹⁶Moro aire i'waine ynyry man ywykatopo ero man, kynganon Tamusi: Moro iwonomengarykon taka ywyinonokon omenano sytake. Morokon ituru'san ta simerota'ton.

¹⁷Morombo mero te kynganon:

Morokon ija'wanykonymbo poko, morokon yja'wan me iwe'i'san poko enapa ytuwarenge'take.

¹⁸Morokon yja'wan me e'i'san ka'sando Tamusi 'wa, ipokoine amy tymy arory kapyn noro man.

Enari'ma eja'nakano

¹⁹Yja'sakarykon, enari'ma imero moro Jesus mynurumbo ka'mykapojaton moro Tamusi wyinono aitopo taka. ²⁰Oma asery me tyje mo'ko Jesus 'wa man ky'wanokon me. Moro ro i'matypyn amano taka kyny'san moro Tamusi auty tano serere man kamisa pato. Moro Jesus ja'mun pato, wykaje irombo. ²¹Ky'wanokon me amy poto 'su Tamusi pokono man, auty enenen me. ²²Ka'makon iro ke Tamusi 'wa iru'pyn turu'ponano maro, amyikary ta imero, amy ipisimbisiny ke ikoroka'po turu'ponano maro, yja'wan me e'i'po

poko atamiromo'ka'pa, ija'wanypyn tuna ke ikupi'po ja'munano maro. ²³Moro kynimomokyrykon amyikapory poko roten kytaisen. Tamyikapore irombo man mo'ko ynen me okarity'po. ²⁴Ase'wa kytosenesen. Ase'wa kytotasinano'sen aipynano poko, iru'pyngon amaminano poko enapa. ²⁵Ase'wa kywopyrykon anamonopy'pa kytaisen, amykonymbo 'wa amonopyry wara. Ase'wa te kytepori'tomasen. Moro o'waine aseme noro moro kurita wopyry enery apori'tomasen.

²⁶Moro iporono oty ukuty'po wyino ky'waine kuwanokon me yja'wan oty kapyry jako, amy rapa Tamusi 'wa tywomy moro kyja'wanykonymbo anika'pa kynaitan. ²⁷Kanarirykon ta te moro a'wembono auranano kysimomo'ta'ton. Mo'karon Tamusi jenono'namon y'ma'katan irombo amy tokonen wa'to. ²⁸Mo'ko Moses nimerop'po omenano emanenymbo amo'pa kyniromo'tan, oko, oruwa kari'na 'wa pai tu'tanone ekarity'poto. ²⁹One wara ko iro ke mo'ko Tamusi ymuru uta'minenymbo, mo'ko Tamusi wykatopombo porit'omanen mynu, moro Tamusi wyinono me tynenymbo mynu nurija'manenymbo, mo'ko kurano a'kanano ety emaponenymbo wairy man mekano'saton? Moro ko'po 'ne ka'tu rapa 'kare moro tyja'wanyombo anepema'pa naitan. ³⁰Kysuku'saton irombo mo'ko ero ekari'nenymbo:

Awu mo'karon yja'wan me e'i'san kota'manen me wa. Awu morokon yja'wan me e'i'san sepemapotake rapa.

Tymero enapa man:

Tamusi a'wembono auranano ytan mo'karon typyitorykon poko.

³¹Anari me man mo'ko nurono Tamusi erekuru 'wa kari'na apo'i'poto.

³²Onumengatoko rapa moro uwaponombo poko. Aweinano apo'i'po wyino o'waine, pyime awosin pangon ata'karykano 'wa topoje mandon. Tyweja'naka te mandon. ³³Tone me toju, tykota'ma enapa mandon. Moro moro wara aja'sakarykon yry enapa tapo

10:22 Levitikus 8:30, Ezechiël 36:25 **10:27** Jesaja 26:11 (LXX)

10:28 Deuteronomium 17:6, 19:15 **10:29** Exodus 24:8

10:30 Deuteronomium 32:35, Deuteronomium 32:36

imero o'waine man. ³⁴Mo'karon aru'ka'san kotanory irombo tone o'waine man. Moro ajotyrykonymbbo pinary ajere'ko'paine man, amy iru'pyn 'ne ka'tu rapa aitoto man roten oty aporenjan me awotukutyrykon ke.

³⁵Iro ke ro moro enari'ma awairykon kysematon. Poto me imero Tamusi kynepematan. ³⁶Aweja'nakarykon man moro Tamusi nisanory kapyry poko. Iwara ro moro ikatopombo mapyita'ton.

³⁷Eromembo roten irombo mo'ko o'toto kynitundatan. O'poro'pa waty kynaitan. ³⁸Mo'ko ywyinono tamamboren yjamyikary ta kynemandan. Iporopy'poto te, mo'ko yja'kary ewa'po'pa kynaitan ipoko.

³⁹Ky'karon te iporopy'pa kytaton. Iwara ro utapy'pa kytaita'ton. Tamusi kysamyikaton, mo'karon ka'karykon aijomato'me.

Tamusi amyikanamon uwapoto'san

11 ¹Moro Tamusi amyikary aimomo'to'kon wo'ka'topo me man. One'non otykon enepotopo me man. ²Moro ty'waine Tamusi amyikary poko mo'karon uwapoto'san tamyika mandon.

³Tamusi amyikanamon me kysuku'saton Tamusi auranyombo 'wa nono, kapu kapy'san, one'non wyino onetoto wo'kapy'po.

⁴Tamusi amyikary ke ty'wa, mo'ko Abel 'wa amy iru'pyn 'ne ka'tu rapa tywomy taro man Tamusi 'wa, mo'ko Kain naro'po ko'po. Tamusi amyikary ke ro ty'wa, tamamboren me tamyika mo'ko Abel man. Morokon inyrykon poko ro Tamusi 'wa tamyika man. Tamusi amyika'po ke ro ty'wa, taurana noro man tyromby'po wyino.

⁵Tamusi amyikary ke ty'wa, mo'ko Henok tamima man romo'no anene'pa iwaito'me. Iwara epory'pa noro tywaije man, Tamusi 'wa tamima'po ke. Emimary uwaporo irombo Tamusi apokupan me tamyika man. ⁶Tamusi amyikary pyndo tupi me man moro Tamusi apokupe aino. Moro mondo Tamusi wairy, moro tupinamon epemanen me iwairy amyikary irombo man mo'ko i'wa o'toto 'wa.

⁷Tamusi amyikary ke ty'wa, mo'ko Noe 'wa moro one'pa na'nen aitonon otykon poko Tamusi wykatopombo tamyika man. Amy atunendopo tam'po'kory tyka'se i'wa man, mo'karon tauty tanokon

10:37-38 Habakuk 2:3-4 (LXX) **11:3** Genesis 1:1, Ware 33:6,9, Johanes 1:3
11:4 Genesis 4:3-10 **11:5** Genesis 5:21-24 (LXX)

epano'to'me uta'no wyino. Iwara ro ero nono poko a'wembono auranano tyje i'wa man. Tamusi amyikary poko ro ty'wa, uta'no wyino tunemy man me tywaije man.

⁸Tamusi amyikary ke ty'wa, mo'ko Abraham Tamusi 'wa tywepanama man, tyko'mary jako i'wa. Amy tynapyiry man aitopo 'wa tyto man, moro tytotopo ukutyry pyndo.

⁹Tamusi amyikary ke ty'wa, moro Tamusi nyry man aitopo po tamanje man, aporemy me na'nen e'i'pa. Tamimapotymy auto ta tamanje man mo'ko Isak maro, Jakob maro enapa. Mo'karon maro ro moro iro noro Tamusi wykatopombo apyiry tywaije i'wa man.

¹⁰Moro topu kapy'po aitopo momo'sakon irombo. Moro aitopo amynen me ro mo'ko Tamusi man.

¹¹Tamusi amyikanen me Abraham wairy ke, mo'ko Sara 'wa poritonano tapyije man tywe'mekato'me, tywe'mekary upiry se'me rypo, taruta'po se'me terapa. Mo'ko Abraham 'wa mo'ko iwe'mekary man ekari'nenymbo tamyika man. ¹²Iro ke ro o'win wokyry tywotapyimanga man, mo'karon i'makonymbo waito'me mo'karon kapu pokonokon siriko wara moky imero, moro awopano atu'kupopyn sakau wara enapa moky imero.

¹³Tamusi amyikanamon me tywairykon ta ro pa'poro mo'karon tyromo'se mandon, morokon Tamusi wykato'konymbo wo'kapyry enery pyndo. Tyse te iwopyrykon tone i'waine man. Tawa'ma i'waine man. Tysembo opy'san me, moro ponokon me kapyn tywokari'se mandon. ¹⁴Mo'karon moro wara tauronamon amy aseke tywaito'kon man upinamon me kynotuku'pojaton. ¹⁵Moro tynino'san tywaito'konymbo poko tywonumenga'sanymboto rapa, tyweramarykon taro naitoryine. ¹⁶Amy iru'pyn 'ne ka'tu rapa tywaito'kon man upijaton te. Amy kapu tano aitopo, wykaje irombo. Iro ke ro Tamusi itamusirykon me tajatory poko epy'i'to'pa man. I'wanokon me irombo amy poto 'su aitopo tyka'se i'wa man.

¹⁷Tamusi amyikary ke ty'wa, Abraham 'wa moro tu'kuru jako mo'ko Isak taro man Tamusi 'wa tywomy me. Mo'ko o'win'kono tymuru tyje i'wa man Tamusi 'wa tywomy me, morokon ikato'konymbo apo'i'po se'me ty'wa. ¹⁸Tamusi tyka tywaije

11:7 Genesis 6:13-22 **11:8** Genesis 12:1-5 **11:9** Genesis 35:27

11:11 Genesis 18:11-14, 21:2 **11:12** Genesis 15:5, 22:17, 32:12

11:13 Genesis 23:4, 1 Kronieken 29:15, Ware 39:12 **11:17** Genesis 22:1-14

man 'iwa: “Mo'ko Isak roten ekari'ta'ton apajanyambo epy me.”

¹⁹Iromby'san wyino mo'ko Isak awongary taro Tamusi wairy tuku'se tywaije Abraham 'wa man. Mo'karon iromby'san wyino awonga'po wara enapa imero mo'ko tymuru topoje rapa Abraham 'wa man.

²⁰Tamusi amyikary ke ty'wa, mo'ko Isak 'wa mo'ko Jakob, mo'ko Esau enapa tykuranondo mandon airenokon otykon poko.

²¹Tamusi amyikary ke ty'wa, mo'ko Jakob 'wa tyrombyry mero okororo mo'karon Josef ymurukon tykuranondo mandon. Irombo taposeny pona nonsume Tamusi ety tawonga i'wa man.

²²Tamusi amyikary ke ty'wa, mo'ko Josef tyrombyry mero taurana man moro Egypte wyino mo'karon Israel pajanyambo wytory man poko. O'to morokon tyje'sanymbo yry man poko enapa taurana man.

²³Tamusi amyikary ke ty'waine, mo'ko Moses oruwa nuno tunenje man mo'ko isano, ijumy 'wa. Iru'pyn pitani'membo me irombo tone i'waine man. Mo'ko Egypte ponokon jopotory wykatopombo poko ety'ka'pa tywaije mandon.

²⁴Tamusi amyikary ke ty'wa, mo'ko Moses, poto me tywe'i'po mero, mo'ko Farao emyiry y'me me takarityry 'se'pa tywaije man.

²⁵Iru'pa 'ne ka'tu rapa moro ta'sakarykon maro tywota'karykary topoje i'wa man, moro ko'i roten yja'wan amano 'wa tawa'pore typory ko'po. ²⁶Moro Egypte na'nanopy'po pyrata ko'po irombo moro Kristus maro tajuru iru'pa topoje i'wa man. Moro tynapyiry man tapety poko tywo'po'se man.

²⁷Tamusi amyikary ke ty'wa, Egypte wyino tyto man. Mo'ko Egypte ponokon jopotory erekuru poko ety'ka'pa tywaije man. Mo'ko onepyn enery ta rypo irombo mo'ja ro tyweja'naka man.

²⁸Tamusi amyikary ke ty'wa, mo'karon eratonomapoto'kon tonomy tywopo i'wa man. Moro imynurukonymbo typo i'wa man morokon pena epy poko, mo'ko kari'na y'ma'kanen Tamusi apojon 'wa mo'karon tywyinonokon koromo oma'san y'tu'kary pona.

²⁹Tamusi amyikary ke ty'waine, mo'karon Israel pajanyambo 'wa moro tapiren parana typato man, taruren nono tu'po ytono wara.

11:18 Genesis 21:12 **11:20** Genesis 27:27-29,39,40

11:21 Genesis 48:1-20, Genesis 47:31 (LXX)

11:22 Genesis 50:24-25, Exodus 13:19 **11:23** Exodus 2:2, Exodus 1:22

11:24 Exodus 2:10-12 **11:28** Exodus 12:21-30

Mo'karon Egypte ponokon te ty'ma'se mandon moro parana patory u'kuru jako ty'waine.

³⁰Tamusi amyikary ke ty'waine, mo'karon Israel pajanyombo 'wa moro Jeriko a'kototy tamapo man moro oko-to'ima kurita u'membotyry ke.

³¹Tamusi amyikary ke ty'wa, mo'ko tyja'mun ekaramanen Rahab iromby'pa tywaije man mo'karon typanaja'naramon maro. Mo'karon ekapyn ta oty menga opy'san irombo tawa'ma i'wa tywaije mandon.

³²Oty noro ko sekari'tan? Akore'pe 'ne terapia nairy moro y'wa oty ekarityry jako mo'ko Gideon poko, mo'ko Barak poko, mo'ko Simson poko, mo'ko Jefta poko, mo'ko David poko, mo'ko Samuel poko, mo'karon Tamusi auran uku'ponamon poko enapa.

³³Tamusi amyikary ke ty'waine, potonon jopoto nundymarykon ty'mondo i'waine man. Ty'wanokon me Tamusi wykato'konyombo wo'kapyry tone i'waine man. Kaikusi tyndapu'to i'waine man.

³⁴Wa'to pori'tory to'wu'ka i'waine man. Tyjekamon supara wyino tywetuwarika mandon. Ru'mangon me tywepori'toma mandon. Warinu ta pari'pe tywaije mandon. Tywetoine o'tonon warinu pokonokon tyramapo i'waine mandon.

³⁵Woryijan 'wa iromby'san tomorykon awomy'san topoje rapa mandon. Amykonymbo iromo'to'ko'me mene tywo mandon. Moro tyworykon poro'kary animomoky'pa tywaije mandon. Iru'pyn 'ne ka'tu rapa amano taka tawomyrykon man irombo tymomo'se i'waine man. ³⁶Amykonymbo rapa toju mandon. Typoky'ma mandon. Itakaro tymy mandon. Yja'wargon kari'na aru'katopo taka taru'ka mandon. ³⁷Topu ke tywo mandon. Ase'ra ty'saka mandon. Supara ke tywo mandon. Kapara pi'sanyombo ta, kapirita pi'sanyombo ta enapa tyweramapo'se mandon, oty'pambo, tywory'karykon ta, tywota'karykarykon ta. ³⁸I'waine waty ero nono tywaije man. Ipono'non wo'i ta tytopo'se mandon. Topu atorykon ta, nono atorykon ta enapa tamanje mandon.

11:29 Exodus 14:21-31 **11:30** Jakobus 6:12-21

11:31 Jakobus 6:22-25, Jakobus 2:1-21 **11:32** Richteren 6:11---

8:32, Richteren 4:6---5:31, Richteren 13:2---16:31, Richteren 11:1---

12:7, 1 Samuel 16:1---1 Koningen 2:11, 1 Samuel 1:1---25:1 **11:33** Daniel 6:1-27

11:34 Daniel 3:1-30 **11:35** 1 Koningen 17:17-24, 2 Koningen 4:25-37

11:36 1 Koningen 22:26-27, 2 Kronieken 18:25-26, Jeremia 20:2, 37:15, 38:6

11:37 2 Kronieken 24:21

³⁹Inaron pa'poro tamyika mandon, Tamusi amyikary ke ty'waine. Ise'me moro Tamusi wykatopombo anapo'i'pa tywaije mandon. ⁴⁰Tamusi 'wa ky'wanokon me amy iru'pyn 'ne ka'tu rapa oty tone terapa tywaije man. Kypyndoine kapyn oty anamonopy'non me iwairykon tywaije man.

Eja'nakano

12 ¹Moky imero mo'karon ku'menamon tamyikamykon wairy ke ro pa'poro moro ka'kotorykon 'sangan yja'wangan otykon awosiny kysemasen. Kyweja'nakarykon ta moro kaka'nundo'kon man oma kysi'ma'kasen. ²Moro kaka'numyrykon jako ro mo'ko Jesus poko roten kyto'po'sen. Mo'ko ro kuwapoine tyto man moro Tamusi amyikary emary ta. Mo'ko ro moro Tamusi amyikary yjan oty anamonopypyn me. Moro tymomo'nen awa'ponano apyito'me moro tyromo'topo wakapu tapyije i'wa man, moro toponen pyiwano poko o'poty'pa. Erome moro Tamusi apo'ny apo'tun wyino tandy'po man. ³Mo'karon tyja'wangamon 'wa moro moro wara tauran arimary tapyije i'wa man. Moro poko ro onumengatoko, irupomamy'pa aja'karykon waito'me, iporopy'pa awaito'ko'me enapa.

⁴Amynurukonymbo ani'kambo'pa na'nen man moro yja'wan me aino maro awo'wo'marykon. ⁵Moro aje'mato'kon tuta'ka o'waine nan? Ymunano 'wa tykary wara irombo Tamusi o'waine kynganon: Ymuru, moro Tamusi 'wa aje'mary kysenu'kai. Moro i'wa yja'wan me awe'i'po enepory jako, arupomamyi. ⁶Mo'ko tynipynary e'manon irombo Tamusi. Pa'poro tymuru me tynapo'i'po tuwaro'manon.

⁷Morokon aje'mato'kon apyitoko. Ymunano enary wara irombo Tamusi ajenaton. Nokypan ymunano ane'ma'pa ko mo'ko ijumy nan? ⁸Pa'poro ymunano e'mary wara enapa e'ma'pa aja'taine, ymunano 'ne kapyn amyjaron mandon. ⁹Itakaro mo'karon nono tu'ponokon ko'manamon kyjumykon nendotopo tywaije ky'waine man. Moro ko'po 'ne ka'tu rapa kapyn kawo mo'karon a'kanano jumy yry ky'waine nan, amano epoto'me? ¹⁰Mo'karon nono tu'ponokon kyjumykon 'wa amy ko'i roten aitoto amano 'wano me to'ma

kytaton, moro iru'pa tyneporykon taro ro. Mo'ko Tamusi te ko'maton kapano'namon me, moro tykuranory a'sakarykon me kywaito'ko'me. ¹¹Amy paio o'mano typosine e'i'pa man, moro apyiry jako. Je'tun pe te man. Aire 'kopore te epery eneta'ton mo'karon o'mano nemepa'san. Moro sara'man tamambore aino, wykaje irombo.

¹²Iro ke ro serere me morokon ajainarykon kysapyiton. Morokon ajekunarykon wajakuta'san enapa ityngatoko rapa. ¹³Sapatoro morokon apupurukon ematoko, tywotamenje emepamyrykon pona. Iru'pa rapa iwairykon man. ¹⁴Pa'poro kari'na maro sara'me ajemamyrykon poko o'mikatoko. Tamusi wyinonokon me awairykon poko e'kutoko. Moro pyndo ro amy paio kari'na Tamusi anene'pa kynaitan. ¹⁵Tuwaro aitoko moro Tamusi turu'popory anepory'pa amy paio wairy pona. Amy ewa'po'pa aino masakyry atyta'pa nainen, kari'na aki'manen me tywaito'me. Ijako irombo pyime kari'na any'matan. ¹⁶Amy paio wararo roten wokry, worry maro e'i'pa nainen. Amy paio eja'wanga'pa nainen, mo'ko Esau weja'wanga'po wara. Mo'ko 'wa ro moro koromono me tywoma'po nyry poritonano takarama man, o'win tuma epety me. ¹⁷Aire 'kopore moro tykuranondotopo man apyiry 'se tywairy se'me, anapo'i'pa iwe'i'po muku'saton. Moro i'wa ije'tumary aronge roten tywaije man, apyiry sanory ta tywotamo'po se'me.

O'mano

¹⁸Tytunda mandon amy ty'tu'kamy 'wa kapyn, amy tururu wa'to 'wa kapyn, amy ewa'rummy tam'po'kory 'wa kapyn, amy pepeito tam'po'kory 'wa kapyn, ¹⁹amy kuti tam'pokory ety 'wa kapyn, amy auranano mory 'wa kapyn. Moro auranano mory eta'po wyino ty'waine, mo'karon Israel pajanyombo tywoturupo mandon, erupa'pa paio noro tywaito'ko'me. ²⁰Moro taurotopo 'Tonomy 'wa paio moro wypy y'tu'ka'poto, topu ke iwory man' apyiry tupi i'waine man. ²¹Anari me imero moro epa'kano wonery poko ro Moses tyka man: "Yjenariry imero ytytykanon."

12:12 Jesaja 35:3 (LXX) **12:13** Spreuken 4:26 (LXX)

12:15 Deuteronomium 29:18 (LXX) **12:16** Genesis 25:29-34

12:17 Genesis 27:30-40

12:18-19 Exodus 19:16-22, 20:18-21, Deuteronomium 4:11-12, 5:22-27

12:20 Exodus 19:12-13 **12:21** Deuteronomium 9:19

²²Tytunda te mandon moro wypy Sion 'wa, mo'ko nurono Tamusi waitopo 'wa, moro kapu tano Jerusalem 'wa, pyimanokon dusun tawa'poramon Tamusi apojongon wota'nanopy'san 'wa, ²³koromonokon me oma'san, mo'karon etykon kapu ta tymero man inaron wota'nanopy'san 'wa, mo'ko pa'poro kari'na poko a'wembono auranano ynen Tamusi 'wa, oty anamonopy'non tamamboramon a'ka'san 'wa, ²⁴mo'ko asery me Tamusi wykatopombo wo'kapyry enenen Jesus 'wa, moro kari'na pisimbisingatopo mynu, moro Abel mynurumbo ko'po pari'pe kynaurananon iro 'wa enapa.

²⁵Tuwaro aitoko. Ajerupa'paine mo'ko auranatoto waito'me kytoturupoton. Mo'karon nono tu'po aurana'pa mo'ko auranatoto waito'me aturupo'san irombo epa'ka'pa rapa tywaije mandon. Moro ko'po 'ne ka'tu rapa ky'karon epa'ka'pa rapa kytaita'ton, mo'ko kapu wyino auranatoto wyino kywotu'ma'sando. ²⁶Moro jako moro auran 'wa nono tysakama man. Erome te kynganon:

O'wimboto ro'kon nono roten kapyn, kapu enapa te sitytykatake.

²⁷Moro 'o'wimboto' taurotopo morokon esakamatonton ikapy'san otykon emimary man enepojan. Morokon esakama'non otykon te kynainopotan.

²⁸Iro ke ro moro ky'waine amy esakamapyn kynundymarykon man apyiry poko tawa'pore kywairykon kyseneposen. Iwara ro Tamusi apokupe nainen moro inendory ta ky'waine ety awongary. ²⁹Y'ma'kato aitoto wa'to irombo mo'ko kytamusirykon man.

Aturuto'kon

13 ¹Mo'ja ro ase'wa aipynatoko. ²Otawatonon ewa'mary poko atuwarenge'ton. Iwara ro amykonymba 'wa tynukuty'torykon me Tamusi apojongon tapyije mandon tautykon taka. ³Mo'karon yja'wangan kari'na aru'katopo taka aru'ka'san poko onumengatoko, imaroine aru'ka'san wara. Mo'karon ikota'ma'san poko onumengatoko, iwaraine enapa tyja'mune aitonon wara. ⁴Pa'poro oty ta kawo moro tywaimy aino nainen. Moro awo'ny'to'kon eja'wanga'pa nainen. Mo'karon wararo wokiry,

12:24 Genesis 4:10 **12:25** Exodus 20:22 **12:26** Haggai 2:6 (LXX)
12:29 Deuteronomium 4:24 **13:2** Genesis 18:1-8, 19:1-3

woryi maro pai aitonon poko irombo, mo'karon taporitonone aino any'manamon poko enapa a'wembono auranano ytan Tamusi.

⁵Pyrata 'wa ajundymarykon kapyn man. Tawa'pore te aitoko moro ajekosaine man iro poko. Tamusi irombo aseke tyka man: "Anonda'pa pairo waitake. Ano'pa pairo waitake." ⁶Iro ke ro tawa'pore kykarykon taro kytaton: "Tamusi yjepaton me man. Ety'ka'pa waitake. O'to ko kari'na yjytan?" ⁷Atuwarenge'ton mo'karon o'waine moro Tamusi auran ekari'namonymbo ajopotorykon poko. Moro i'waine moro i'matyry 'wa ro tamamyrykon arory poko o'po'toko. Moro Tamusi amyikanamon me iwairykon wara enapa aitoko. ⁸Inoro ro rapa mo'ko Jesus Kristus man, koinaro, erome, mo'ja ro. ⁹Pa'poro tameronokon, ukuty'non roten omepero 'wa kytomu'mapoton. Tamusi turu'popory 'wa kari'na turu'po pori'tomary iru'pa man, endameno emery 'wa kapyn. Endameno emery irombo mo'karon taronamon anepanopy'pa tywaije man. ¹⁰Moro kokosanokon Tamusi 'wano me yry'po apo'ny tu'pono onory kapyn man mo'karon Tamusi auty ta amaminatonon 'wa. ¹¹Tamusi 'wanokon me iwo'san tonomy mynurumbo arotopo ro rypo mo'ko Tamusi pokonokon jopotory 'wa man moro Tamusi wyinono aitopo taka, moro yja'wan me kari'na we'i'san kato'me. Morokon ija'mungonymbo koro'katopo te man kurando mo'karon kari'na waito'kon wyino. ¹²Iro ke ro mo'ko Jesus enapa aitopo wyino kurando tywota'karyka man, aseke tymynurumbo ke Tamusi wyinonaka kari'na yto'me. ¹³Ka'makon iro ke i'wa aitopo wyino kurandonaka, iwara enapa ojuno apyynamon me. ¹⁴Ero po irombo amy aitoto roten kywaito'kon waty man. Moro aireno aitopo poko te kyto'po'saton.

¹⁵Iwara te mo'ko Jesus nepanopy'san me o'kapyn roten amy Tamusi ety awongatopo me tymy kysarosen Tamusi 'wa. Kawo ety ynamon yndapory epery kysarosen i'wa, wykaje irombo.

¹⁶Ase'wa iru'pa awairykon poko, awopanopyrykon poko enapa atuwarenge'ton. Moropangon tymy irombo Tamusi apokupe man.

¹⁷Epanamatoko ajopotorykon 'wa. Aurangon po'takaro kytaiton. Mo'karon ro irombo aja'karykon erandojaton. Moro tynikapryrykon amaminano poko iwosaijomarykon kynaitan. Ewa'porykon ta

13:5 Deuteronomium 31:6,8, Jakobus 1:5 **13:6** Ware 118:6 (LXX)

13:11 Levitikus 16:27

moro amaminano ika'potoko i'waine, ataki'ma'pa emaminato'ko'me. Iwotaki'marykon irombo iru'pyn oty anenepy'pa o'waine kynaitan.

¹⁸Tamusi 'wa na'na poko ajauranatoko. Tamiromo'ka'pa amy paio oty wairy amyikanon na'na. Pa'poro oty ta iru'pa tamamyry u'kujan na'na.

¹⁹Ko'i 'ne ka'tu rapa o'waine yweramato'me moro wara kapokumaton.

Kareta y'matyry

²⁰Mo'ko sara'me aino undy Tamusi 'wa moro aitoto roten tykatopombo pori'tomanen mynu ke mo'ko poto 'su kapara enenen Kyjopotorykon Jesus tawonga rapa man iromby'san wyino. ²¹Apori'tomasen pa'poro iru'pyn oty ta, tynisanory wara awaito'ko'me. Oro kytaine moro tapokupan oty ka'pon mo'ko Jesus Kristus maro. Mo'ko ety awongary ro man, i'matypyn me imero. Iwara ro nainen.

²²Waturupoja o'waine, yja'sakarykon, ero ajuruto'kon yjauranymbo anije'tuma'pa awaito'ko'me. Pyime 'ne animero'pa o'waine we'i.

²³Moro yja'wargon kari'na aru'katopo wyino mo'ko ka'sakarykon Timoteus wo'ka'po rapa uku'toko. Ko'i iwopy'poto, imaro ro wo'take ajeneine.

²⁴Pa'poro mo'karon ajopotorykon 'wa, pa'poro Tamusi wyinonokon 'wa enapa "Iru'pa aitoko!" kaitoko na'na ekataka. Mo'karon Itali ponokon ka'sakarykon "Iru'pa aitoko!" tyka'san aropojaton o'waine. ²⁵Oro Tamusi turu'popory pa'poro amaroine nainen.